

Ainevaldkonnaga seotud õppeained: kunstidõpetus, muusikadõpetus

I ÜLDALUSED

1.1 Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Selle siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutavas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena.

I kooliastmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainekustamataks nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiainete loost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus. Kunstiteostest (nii muusikas, kui kunstidõpetuses) rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantseuse ning väärtushinnangute kujunemist. Koostöö- ja arutlusoskuste arendamiseks kasutatakse lisaks individuaalsetele töödele rühmatöid.

II kooliastmes pööratakse suurt tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele. Praktiline loometegevus ja analüüs aitavad teadvustada kunstiainete eneseväljendusvahendina ning hinnata erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi. Väärtustatakse uute originaalsete ideede ja emotsioonide loominguist väljendamist, rakendades õpitut teadmisi ja tehnikaid. Kunstiainetega tegelemise kaudu tutvutakse kunstide kommunikatsioonivahenditega, õpitakse tundma neile ainuomast visuaalset keelt ja selle seostamist nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega.

Palju võimalusi kunstist osasaamisel pakuvad erinevad digilahendused. Tundides rakendatakse erinevaid meetodeid ja töövorme. Nii uurimuslikud- kui ka praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused kujundavad koostöövalmidust ja on abiks loova inimese kujundamisel. Kunstiteoseid analüüsid, nende üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ja kunstile omase visuaalse keele lahtimõtestamist. Õppetegevuses tutvutakse nii kohaliku- kui ka maailma kultuuripärandi ajalooa, õpitakse väärtustama nii mineviku kui ka nüüdisaegset kunsti. Võimalusel külastatakse ka muuseume ja näitusi ning tutvutakse lähikonnas asuvate arhitektuuri- ja disainiobjektidega, kontserdisaalide ja muusikaliste üritustega.

Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
- mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt

1.2 Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamiseks on õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti järgmised:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste
kunst	4,5 (1,5; 1; 2)	3 (1; 1; 1)
muusika	6 (2; 2; 2)	4 (1; 2; 1)

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu vältel. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Kunstiainete kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

1) **Tõlgendatavus/tõlgendamisoskus**- kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi ning ei ole sõnasõnaline, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist. Tõlgendamise puhul on alati võimalik läheneda isiklikust kogemusest, mis kasvatab kogemuse tähenduslikkust erinevatest vaatepunktidest ja ootustest.

2) **Loovus**- kunsti ja muusika õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete,

kasulike, eetiliste tulemusteni. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab õpiloovust, milles omandatakse ning mõtestatakse uudseid tähenduslikke kogemusi ning uurimis- ja refleksioonioskuseid. Samuti toetab see veel argiloovust, mis mõtestab õpilase jaoks uutset maailma ja toimumisviisi igapäevaelus ning fantaasiat.

3) **Kujunevus**- kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber kuuluvat, kombatavat, nähtavat, abstraktset ilu ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine toetab rahulolu ja tähenduse leidmist maailmas, suurendab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on tähtis osa muutuvates oludes isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel.

4) **Loomingulisus**- kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatu seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevustes toetatakse sügavama kognitiivse võimekuse kujunemist. Õppimine, mille osadeks on ka musitseerimine ja visuaalkunst, kuid ka performatiivsete kunstide loomine, on sügavam, kui see toimub terviklikult nii keha kui ka vaimu ja eri meelte koostöös.

5) **Arengulisus**- kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija eneseteaduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivseid oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust.

1.4 Valdkonnaülene lõiming, üldpädevuste areng ja läbivad teemad

1.4.1 Valdkonnaülene lõiming

Kunst ja muusika on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstiainetes, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine, lõimimine ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine, on kunstide loomulik osa. Selle tulemusel kujuneb õpilasel koostöös õpetajaga suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonnast kui terviku arengust.

Üldpädevuste saavutamist toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine, mille tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Järjepidev süsteemne koostöö aineõpetaja ja õpilase vahel kogu õppeaja vältel on väga oluline ja õpilast toetav ning edasiarendav.

Valdkonnaülene lõiming õppeainete kaupa:

Matemaatika - geomeetrilised kujundid. Ruumiliste kujundite pinnalaotuste meisterdamine, tasapinnalised kujundid, mustrite kompositsioon geomeetrilistest kujunditest. Tasapinnalised ja ruumilised kujundid.

Emakeel – ilu- ja õigekiri kutsete, kuulutuste tegemisel; teemakohaste jutupiltide (koomiksite) koostamine; ristsõna, luuletuse, kutse, õnnitluskaardi või teate kujundamine; piltjuttude koostamine.

Väärtus – ja usuõpetus - Piibli tegelaste, Vana ja Uue Testamendi lugude kujutamine kunstis; tähendamis- ja õpetussõnade visualiseerimine; sakraalkunstiga tutvumine pühamutes; Piiblisündmuste joonistamine erinevates tehnikates.

Muusikaõpetus - meeleolu loomine tunnis, muusika kuulamine tööle sobiva meeleolu loomiseks.

Inimeseõpetus - käitumine kodus, koolis, tänaval; töölaua ja -vahendite korrashoid, liikluskasvatus.

Loodusõpetus – looduslikust materjalist meisterdamine; looduse, inimese kujutamine; elus- ja eluta looduse kujutamine; etnograafiline paiknemine.

Liiklusõpetus – liiklusmärkide kujutised, märgid, sümbolid.

Rahvakultuur ja kirjandus – rahvariiete mustrite jäljendamine, värvimine; rahvakalendri tähtpäevade tähisamine ja väljendusvahendite loomine (plakat, stend, kaart...).

1.4.1.1 Õpitulemuste ja õppesisu lõiming Pärnu Kristliku Erakooli I ja II kooliastmes

Pärnu Kristlik Erakool on väärtuspõhine kool, lõimides õppe- ja kasvatustegevusse kooli kristlikust eripärast tulenevalt piibliõpetust, kristlikke väärtusi ning kogukonnaühtsust. Pärnu Kristlik Erakool asub Pärnu kesklinnas Pärnu jõe vahetus läheduses, mis võimaldab õpitulemusteni jõudmiseks lõimida õppesisusse eriotstarbelisi ning eriilmelisi õpitegevusi.

Õpilaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist toetatakse lähtuvalt erakooli:

- kristlikust eripärast ja kogukonnast;
- õppe- ja kasvatustöö eesmärkidest;
- kristlikest väärtustest ja väärtuskasvatusest;
- traditsioonidest ja tähtpäevadest;
- asukohast ja ümbritsevast keskkonnast;
- õpilaste huvidest ja vajadustest.

Kunstivaldkonna õppeainete õppesisu ja õpitulemusi toetavad lõimitud õppetegevused:

- **Ainetunnid:** lisaõppematerjal ja näitlikustamine interaktiivsel klassitahvil; õppevideod; liikumismängud ja muusikapalad; Kahoot, viktoriin, slaidiesitus; probleemülesannete lahendamine; arutelu

ja vestlusring rühma- või paaristööna, muusikapalade kuulamine, teemakeskne õppematerjal ja kirjandus.

- **Väliõppetunnid:** Pärnu Uue Kunsti Muuseum; Pärnu Muuseum, kooliümbrus, kesklinna pargid, Pärnu Vallikäär, Pärnu Iseseisvuse Väljak; Pärnu Immaanueli kogudus; Pärnu Vabakogudus; Jaan-soni rada; Pärnu rand; Pärnu Muul; Pärnu Munamägi; Pärnu vanalinn, Pärnu Vallikäär, Pärnu laht.
- **Õppekäigud:** Pärnu Muusikakool; Pärnu Kunstikool; Pärnu Uue Kunsti Muuseum; Pärnu Kontserdimaja; Koidula muuseum; Punase Torni Muuseum; Pärnu Pernova Loodus- ja Tehnikama-ja; Pärnu Kesklinna Raamatukogu.
- **Väljasõidud:** Eesti muuseumid, näitusesaalid, kontserdimajad, kunsti- ja muusikakoolid.
- **Digivahendid:** interaktiivne klassitahvel; tahvelarvutid; nutiseadmed.
- **Õpiprojektid ja nädalateemad:** teemakohased nädalateemad ja projektid.
- **Praktilised tööd:** loovtöö; referaat, slaidiesitlus, uurimistöö; õppemängude koostamine ja meister-damine; õppevideo valmistamine; infovoldikute, postrite kavandamine, valmistamine; koolistendi kavandamine ja kujundamine; jõulunäidendi muusikapalad; kooli kevadkontsert; klassikalendri koostamine.
- **Koostöö vanematega:** vanemate ansambel; jõulupeo kavandamine; kevadkontsert, kevadlaad; Isadepäev, Emadepäev; Vanavanematepäev; projekt “Külalisõpetaja”;; projekt “Tööle kaasa”; pro-jeckt “Minu muusika”.
- **Koostöö kristlike kogudustega:** lastelaagrid, noorteüritused; Noorteansambel; advendihommikud, projekt “Külalisõpetaja”, projekt “Pärnu kirikud”.
- **Koostöö Pärnu linna omavalitsusega:** linna haridusosakond koolitused; “Minu Pärnu”- joonis-tusvõistlus; Õpetajate päev; Emakeelepäev- ilukirja teksti kujundamine; linna laulukonkursid; Ilukirjapäev- Pärnu linna konkurss; Pärnumaa Mudilaste Laulu- ja tantsupidu.
- **Koostöö Pärnu linna kogukonnaga:** Pärnu linna ettevõtted; Tre- raadio, Aruvälja lasteaed, Pärnu Kaubamajakas.
- **Koostöö kristlike erakoolidega:** Eesti Kristlike Erakoolide Liitu kuuluvad erakoolid.
- **Koostöö Pärnu erakoolidega:** Pärnu Waldorfkool; Pärnu Vabakool; Pärnu Sütevaka Humani-taargümnaasium.

1.4.2 Üldpädevuste arengu toetamine

Kunstiainete õppimine loob suurepärase eelduse lisaks valdkonnasiseste pädevuste arendamisele arendada ka ülejäänud Pärnu Kristliku Erakooli õppekava üldosas loetletud üldpädevusi.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

- tajuda ja mõista eri rahvaste kunsti ja rahvuslike kunstiteoste kultuurilist mitmesisust;
- ilmestada religioossete kunstiteoste või lugude läbi moraalinorme, ühiskonna valupunkte;
- väärtustada loomingut (autorsus) ja kujundada ilumeelt;

- väljendada ja aksepteerida erinevaid kunstiliike ja -stiile.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

- suutlikkus teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides Pärnu Kristliku Erakoolile omaste traditsioonide, kogukonda ja kultuuri väärtustavates projektides;
- aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning neid inimestega suhtlemisel arvestada.

Enesemääratluspädevus

- suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma käitumist ja väljendusviisi ning analüüsida seda erinevates olukordades;
- käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise, peegeldades oma emotsionaalset maailma;
- lahendada suhtlemisprobleeme ühiskonna norme järgides ja väärtustades.

Õpipädevus

- suuta organiseerida klassi- ja koolikeskkonda ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet;
- toetada õpilase oskust planeerida õppimist ja seda plaani järgida;
- kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- suutlikkus seostada omandatud teadmisi varemõpituga;
- analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning suuta selle põhjal otsustada edasise õppimise vajadusi.

Suhtluspädevus

- toetada suutlikkust ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust;
- toetada oskust ennast, oma seisukohti esitada ja põhjendada;
- lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning kunstikirjandust;
- suuta kirjutada eri liiki tekste,

Matemaatika- loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus

- toetada suutlikkust kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus läbi kunstiõpetuse;
- suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid;
- suuta mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid;
- suunata kasutama uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

Ettevõtlikkuspädevus

- suutlikkus luua ja ellu viia ideid, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi kunstides;
- eesmärgistada, plaanida, tutvustada ja rakendada erinevaid kunstižanreid;
- korraldada ühistegevusi ja arendada osavõtlikkust, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest;
- reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele.

Digipädevus

- suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes;
- leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust;
- osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel;
- kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades;
- olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

1.4.3 Läbivate teemade käsitlemine

Elukestev õpe ja karjääri kujundamine – kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Läbi visuaalsete, praktiliste ja reflektoorsete õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis ning tegutsemisstrateegiaid.

Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus. Pärnu Kristlikul Erakoolil on “Tööle kaasa” projekt, millega kaasatakse lapsevanemaid oma eriala tutvustama. Õpilastele tutvustatakse aine valdkonnaga seotud erialasid, kus võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega.

Keskkond ja jätkusuutlik areng – väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, mille läbi teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilistest vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – kunstiainetes julgustatakse kujundama ning ideesid katsetama ja ellu viima, väljendades oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta.

Kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel. Õpilasel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab oma kultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Teabekeskkond ja meediakasutus – mitmekülgsede oskuste, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta raamatukogudes või internetist läbi interaktiivse Smarttahvli, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendite kujundamise arendamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega.

Tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamaaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärgi ja ühiskonnas omaks võetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas.

Tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

1.5 Õppe kavandamine ja korraldamine

Kunstiainete on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseks ja iseseisvaks õppijaks ning loovaks ja kriitiliselt mõtlevaks ühiskonnaliikmeks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Pärnu Kristlikus Erakoolis lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuses rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest.

Põhikoolis:

- arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
- võetakse arvesse Pärnumaa ja Eesti riigi eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
- taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, mille käigus kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
- kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;

- rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, interaktiivne Smart seinatahvel, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

1.6 Hindamine

Pärnu Kristliku Erakooli I ja II kooliastmes on õpilaste õpitulemuste hindamisel kasutusel **kujundava hindamise meetod**, mille keskmes on õpilase arengu pidev jälgimine, analüüsimine, toetamine ning tagasisidestamine. Õpilase õppeprotsessi vaadeldakse tervikuna, kus kirjeldav sõnaline hinnang on indikaatoriks õpilase õpitulemustele, tema arengule ja motiveeritusele.

Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema enda varasemate saavutustega: teadmiste ja oskuste edusammudele või vajakajäämistele, uute õpieesmärkide püstitamisele ning õpilase enda ja kaasõpilaste hindamisprotsessi kaasamisele. Kujundav hindamine on heaks eelduseks pingevaba õpikeskkonna loomisele, õppimise soodustamisele, stressi tekitavate pingetavade puudumisele ning õpilaste motiveerimisele, kunsti- ja kultuurielu aktiivse osavõtu huvi toetamisele, julgustamisele ja tunnustamisele koostöös õpetajate, õpilastega ning lapsevanematega.

Hindamine on õppeprotsessi osa, mille kaudu toetatakse õpilase õppimist, motivatsiooni ja arengut. Õpetaja tutvustab õppeaasta algul õpilastele hindamispõhimõtteid, hindamisvahendeid ja hindamise kriteeriumeid. Ainealaste teadmiste ja oskuste kõrval antakse õpilasele tagasisidet ka üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemisele antakse tagasisidet suunavate ning toetavate sõnaliste hinnangute abil.

Pärnu Kristliku Erakooli esimese kooliastme **esimeses klassis** rakendatakse õppeprotsessi ja kokkuvõtva hindamise meetodina mitterumbrilist kujundavat hindamist, kus õpilasele antakse suulist ning kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme, tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Esimeses klassis on kujundava hindamise kokkuvõtivate märkidena (õpitulemuste protsessihinnetena ja poolaastahinnetena) kasutusel tähed A, B, C, ja X, kus "A" tähistab suurepärase õpitulemust, "B" head õpitulemust ning "C" rahuldavat õpitulemust ning "X" nõutud tasemel õpitulemuste mitteraavutamist.

Alates teisest klassist on õpilaste oskusainete õpitulemuste tagasisidestamise õpitulemuste ja poolaastat kokkuvõtvate hinnangutena kasutusel tähemärgid “A” (arvestatud) ja “MA” (mittearvestatud). Teisendamisel numbrisüsteemi tähistab “A” hinnet “5”; “4” või “3” (otsustav on aineõpetaja hinnang) ning “MA” tähistab hinnet “2”. Tunni-, poolaasta- ja aastahindena E-kooli märgitud “arvestatud” hinnangu eelduseks ehk positiivse hinde kujunemiseks peavad õpilasel olema õpitulemused saavutatud vähemalt minimaalsel positiivsel tasemel. Iga õpilane saab jooksvat personaalset edasiviivat tagasisidet tunni kestel ja järgselt ning lisaks toimub ka õpilaste endapoolne tegevuse tagasisidestamine.

Poolaasta ja õppeaasta lõpuks saab õpilane kokkuvõtva kujundava hinnangu kõigi valdkonna õpitulemuste kohta. Lisaks kajastab see õpilase üldoskuseid. Üks osa kokkuvõtvast hinnangust on õpilase eneseanalüüs, millest kajastub tema hinnang: oskustele, aktiivsusele, hoiakutele, motivatsioonile, üldoskustele. Hinnangulise tagasisidestamise eesmärk on anda õpilastele ja lapsevanematele teada, mis on õppeprotsessijooksul omandatud ja soovitud edasiseks arenguks.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilaste saavutusi tagasisidestama. Aruteludes hinnatakse õpilase esitatud arvamuste ja seisukohtade põhjendatust, seostatust ning veenvust. Kirjalike ülesannete puhul arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide alusel.

Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist ning väljaspool õppetegevust osalevates ringides, huvikoolides ja ansamblites.

Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang kui ka õpilase enda hinnang oma tööle. **Õppeülesande lahendamisel kunstis hinnatakse:**

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid ja valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);
- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

1.7 Õppekeskkond ja õppe diferentseerimine

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel. Pärnu Kristlikus Erakoolis märgatakse

ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Kunstiainete pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis soodustab õpilase iseseisvust, kaasatust, struktureeritust ning eakohasust, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldumisel oluline. Erakoolis arvestatakse õpilaste psühholoogilisi baasvajadusi ja vaimseid võimeid.

Turvalisele vaimse keskkonna kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega. Kunstiainete õppimise toetamisel tagab kool füüsilise õppekeskkonna, kus on kvaliteetsed, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavad töövahendid ja materjalid vabaks kasutamiseks, mis toetavad valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust.

Pärnu Kristliku Erakooli õpe toimub välitundide ja õppekäikudena ka autentsetes keskkondades: linnaruumis tänavatel kui ka mere ääres, Pärnu Muusikakooli kontserdisaalis/klassis, Pärnu Kontserdimajas, Pärnu Vanakooli Keskuses, UKM näitusegaleriis, Pärnu Muuseumis, Endla teatris, kooli ümbruses asuvates parkides ja Jaansonini rajal, Pärnu raamatukogudes, Teater Endlas ja mujal, kus on võimalik kunsti ja muusikaga tegeleda või sellest osa saada.

Kunsti õpetamiseks on vaja:

- 1) iseseisvaks ja rühmatööks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
- 2) 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- 3) reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistuslustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- 4) kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
- 5) videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

Muusika õpetamiseks on vaja:

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobivat teiseldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
- 2) mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- 4) tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

II Ainekava KUNSTIÕPETUS

2.1 Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunst aitab väärtustada ja hoida rahvuskultuuri ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises ja religioosses maailmas. Kunsti õpetamine on tihedalt seotud teiste õppeainetega nagu eesti keel, loodusained, muusika. Kunstitundides ergutatakse õpilase kujutlusvõimet ja loovust, tasakaalustatakse emotsioone, äratatakse huvi kunstikultuuri vastu ja kasvatatakse hoolivust suhtumisel kultuuripärandisse.

Praktiline kunstidega tegelamine arendab tundemaailma, intuitiivselt ja loovat mõtlemist. Kunstil on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

- maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavatatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sissetallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud 6 suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;
- kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;

- õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvast mitmekesisuses, valib õpisisu ja juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Kunstiaine on seotud pidevate muutustega – uue kunstiloominguga, uute avastustega kunstiajaloo, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Õpetaja hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlustele tuginedes. Õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetiklik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne), see annab parema ülevaate ainevaldkonnast;
- kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loominguline ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpäädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis väärtustatakse õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, mis loob talle just tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis.

Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgset käsitleda ja jälgivad disainitsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Kunsti osaoskused on:

- 1) väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);
- 2) plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);
- 3) loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);
- 4) refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

Õpetaja koostöös õpilastega ise otsustavad, mis õppeülesannete ja teemade käsitlemisega õpitulemusi saavutatakse, pidades silmas õpilaste vajadusi ja muutusi kunstimaailmas. Põhikooli õpitulemustes on rõhk teadmisel ja mõistmisel ning sihipärasel kunstilisel tegevusel: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele.

2.2 I ja II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliastme lõpetaja:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	Plaanimine ja ideede arendamine; loomine	Refleksioon, analüüs ja kriitika
- uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümbolite oma kogemuse piires; - nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnik, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid); - leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info - teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; - uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid; - teab ja leiab autori; - ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.	- teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstiteoseid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid; - lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.	- kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid; - kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: tehtu, vahendite valiku, õpiprotsessi ja tulemusega.

II kooliastme lõpetaja:

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	Plaanimine ja ideede arendamine	Loomine	Refleksioon, analüüs ja kriitika
- rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, kaarte, infograafikat; õpikute illustratsioone, (multi)filmide ja arvutimängude pildilist külge, reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknaid, internetikeskkondi, ehitatud keskkondi, esemelist tänapäeva ja pärimuskultuuri);	- lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele; - kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.	- loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstiteoseid spontaanselt ning uurides ja kavandades; - teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.	analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;

• kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke; • käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; • mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; • märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi; • märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel; • rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.			• selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid; • annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.
--	--	--	--

2.3 I kooliastme õpitulemused ja õppesisu

1. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õppesisu: Pildilised jutustused - joonistus, maal, illustratsioon, koomiks.

Põhimõisted: autor, maal, ikoon, maastikumaal, portree, natüürmort, ornament, silmapiir, põhivärv, varjund, skulptuur, monotüüpia.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • Seostab omavahel raamatuillustratsioone ja teksti sisu.	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine • Ideede visandamine paberil ja esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine. • Vaatlemine, materjalide ja tehnikate uurimine, valimine ja katsetamine; oma ideede selgitamine ja kaaslaste kuulamine.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- Nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid. - Kasutab vahendeid ja materjale säästlikult ja ohutult. - Korrastab enamasti oma töökoha. - Näitab teoselt autori nime. - Kirjutab oma tööle nime. - Küsib jäädvustatavalt luba enne filmimist või pildistamist. - Teeb enamasti aktiivselt kaasa nii oma initsiatiivil kui etteantud ülesandeid. - Rakendab teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (monotüüpia, puhumistechnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliiatsitechnika, savi või plastiliini voolimine jms) ja vahendeid. - Väljendab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöös. - Kirjeldab visuaalteosel nähtavat (nimetab äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, värvid; mis see on, mida ma näen?). - Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid - mida nähtu mulle meenutab, mis siin pildil toimuda võiks? - Kirjeldab etteantud küsimuste toetudes oma töö valmimise protsessi - mida ja kuidas ma tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida töö tegemisel nautisin? Millised raskused ületasin? - Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes valminud tööd - mida ma oma töös näen?	- Visuaalse kompositsiooni baaselementide- joont, värvi, vormi, ruumi, rütmi tundma õppimine. - Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine, nende õige säilitamine . - Autor. Plaanimine ja ideede arendamine, loomine - Inimeste, loomade, esemete ja looduse objektide iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine ja kujutamine. - Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine - joonistamine pliiatsiga ja pastakaga, guassimaal, akvarellimaal, tussimaal, gravüür, monotüüpia, grataaz, kollaaž, õlipastell, süsi, voolimine plastiliinist ja savist, meisterdamine kangast, kartongist, looduslikest ja tehismaterjalidest. - Kunstitehnikate ja töövõtete loominguline rakendamine. - Peamise esiletõstmine suuruse, asukoha ja värvi abil (ikooni näitel). - Tuttavate inimeste, loomade ja asjade kujutamine - ema, isa, vanaema, vanaisa, lilled, mänguasjad, mängud, laulupidu ja rahvariided. - Oma nime kujundamine. - Vormistamine Refleksioon ja analüüs - Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine, kirjeldamine (joone, meeolu, värvuse, tonaalsuse, paiknemise, tegevuse, tempo jne järgi). - Taaskasutuse võimalused ja ideed. - Julge oma arvamuse avaldamine, kirjeldades oma ja kaaslaste töid ning väärtustades erinevaid lahendusi.

2. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õppesisu: Pildilised jutustused - joonistus, maal, illustratsioon, trükk.

Põhimõisted: autor, kunstnik, disainer, arhitekt, illustraator, värviring, soojad-külmad värvitoonid, varjund, kujundid(ring, kolmnurk, ristkülik), pind, tekstuur, kompositsioon, vorm, ruum, rütm, trükitehnika-monotüüpia, taimetrükk, kollaaž, maalid: tušši-, sõrme-, kuulimaal, pointillism.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• Võrdleb märke (liiklusmärgid, logod, embleemid, sümbolid jms) omavahel ja seostab märgi vorme, värve, kujutatut märgi tähendusega. • Tunneb ära tasapinnalised ja ruumilised teosed. • Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (kooli õppekavas õpitulemuste tasandil konkreetsetes klassis tuleks nimetada tehnikad ja kunstiliigid, mida klassis õpetatakse). • Leiab teoses soojasid ja külmasid toone ning heledamat ning tumedamat tonaalsust. • Teab mis on joon ja pind ning iseloomustab erinevaid jooni vastavalt omandatud sõnavarale. • Kirjeldab teoses suurussuhteid ja objektide paiknemist (ees,taga, üleval, all jne)) ning kolmemõõtmelise teose puhul vormi üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne). • Nimetab teoses nähtud kujundeid ja objekte, mis meenutavad tuttavaid kujundeid (ring, ruut, riskülik jne). • Toob näite tegevusest, kuidas ta asjakohaselt ja säästlikult kunstitarbeid kasutab. • Eristab lihtsamate näidete põhjal tehnikke ja looduslikke materjale. • Kirjeldab ühel otstarbel kasutatavate esemete peamisi tunnuseid (näiteks vorm, suurus, raskus, värv) ja arwab, mis materjalist ese tehtud on. • Kirjutab oma näitusetööle nimesildi koos töö pealkirja ja muu õpitud infoga. • Leiab (virtuaal)näitusel muuseumis, galeriis või koolis teose autori, pealkirja ja näituse pealkirja. • Korrastab oma töökoha. • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö jms), vahendeid enamasti isikupärasel viisil. • Järgib enamasti õpitud töö- ja ohutusvõtteid. • Märkab ühel ja samal otstarbel kasutatavaid esemeid, tuvastab nendest oma lemmiku ning põhjendab oma valikut. • Arutleb ja seostab värve tekkinud muljega ja valib esemele selle otstarbega sobiva värvitooni. • Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; • Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat õpitud sõnavara kasutades - nimetab ja kirjeldab teostel nähtavat • Kirjeldab küsimustele toetuses enda ja teiste loodud visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid - mida nähtu mulle meenutab? Mis teoses toimuda võiks? Mis mind nii arvama paneb? Millist meeleolu see teos minus tekitab? • Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi • Tunneb kodukoha kultuuriobjekte;	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine • Arutleb, märkab: logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis. • Visuaalide (pildid, arvutimängud, multifilmid, sildid, reklaamid jne) selgitamine. • Eakohaste videote vaatamine; piltide vaatamine. Näitusekülastused. • Arutleb, märkab ning selgitab kunsti (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. • Visuaalse kompositsiooni baaselementide: joon, värv, vorm, ruum, rütm tundma õppimine. • Milliste sõnadega saame iseloomustada teost, joont, meeleolu, värvust, tonaalsust, paiknemist, tegevust • Baaselemendid: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv. • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne. • Materjalid: Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi. • Tehismaterjalid: plastik, kile. • Esemel, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus. • Signeerib oma töö. • Autor: kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer. • Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted. Plaanimine ja ideede arendamine, loomine • Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine - joonistamine pliatsiga, sõrmemaal, kuulimaal, pointillism, akvarellimaal, tuššimaal, monotüüpia, kollaaž, õlipastell, süsi, taimetrükk, voolimine plastiliinist ja savist, meisterdamine kangast, kartongist, loodus ja tehis materjalidest. • Lihtsamate mõistete õppimine: värvussõnavara laiendamine (Värviring: põhivärvid ja nende segamisel saadavad II astme värvid.) • Väljendab meeleolu värvidega, materjalide ja vahendite nimetamine, töövõtete, tehnikate nimetamine (näiteks miks kirjutavad õpetajad tavaliselt punase värviga ja miks on keelumärk punane) • Oma teose iseloomustamine ja kirjeldamine: joone, meeleolu, värvuse, tonaalsuse, paiknemise, tegevuse, tempo jne järgi • Tööl erinevate kujutiste leidmine, sobivate värvitoonide, tekstuuride vms, mida õpetaja küsib • Teose tunnuste nimetamine (tehnik, vorm, värv jne) • Oma töövahendite ja töökoha korrastamine õigete töövõtetega. Refleksioon ja analüüs • Oma ideede ja tööprotsessi selgitamine ja kaaslaste kuulamine, erinevate lahenduste väärtustamine; • Inimeste, loomade, esemete ja looduse objektide iseloomulike tunnuste nimetamine. • Erinevate tehnikate, materjalide, võtete kirjeldamine oma töös: mis see on, mida ma näen ja milline see on Arutlemine kestlikkuse ja säästlikkuse üle.

3. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õppesisu: Igapäevane visuaalkultuur, kompositsioon, kunstitehnikad ja -stiilid, disaini baaselemendid, ohutus, autorsus, eetika.

Põhimõisted: puhumistehnika, pabermassi- ja fooliumi vormimine (papjeemašee), paberbatika, reljeef, maakunst, kunstnik, prügikunst, arhitekt, illustraator, disainer, primaar-, sekundaarvärvid, skulptuur, monument.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• Selgitab popkultuurist tuttavate tegelaste (koomiksist, filmist, animafilmist, arvutimängust, reklaamidest, mänguasjade) visuaalset isikupära ja karakterit. • Leiab lihtsamatelt joonistelt ja skeemidelt (sh toote etiketid, pakendid, dokumendid, kunstiramatute reproduktioonid) olulise ja vajaliku info. • Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike. • Nimetab lihtsamaid ruumi ja liikumise mulje loomise viise kahemõõtmelises teoses (nt kattumine, teravus, suurus, liikuvad poosid, liikumise faasid, kiirusjooned). • Nimetab põhivärve ja oskab segada teisi värve. • Kirjeldab tarbeeseme vormi, faktuuri ja otstarbe seoseid ja kooskõla. • Kirjeldab skulptuuri ja/või maakunsti teose suurst, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurussuhteid ja materjali lihtsal viisil omandatud sõnavara piires. • Mõistab kunstivahendite säästmise ja raiskamise tagajärgi. • Kirjeldab kunstivahendite (näiteks paber, värv, savi) kasutamise erinevaid võimalusi ja viise. • Üldistab õpetaja abiga lihtsamal moel, millised on tavapäraselt ühe ja sama otstarbega esemed (vorm, materjal). Õpilane oskab anda sellele ka lihtsama selgituse. • Ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju. • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel omandatud kunstitehnikaid (näiteks värvi pritsimine, erinevate materjalide trükk, diatüüpia, paberbatika, kollaaž, foto, ruumikunst, dekoratsioon jms), vahendeid isikupärasel viisil ning kombineerib neid omavahel (segatehnika, PVA-liimiga joonistamine, ruumiline maal, prügikunst jms).	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine • Koomiksi tegelane ja karakteri disain (olulisemad tunnused, seos tegevuse ja iseloomuga) • Kunstitehnikad ja stiilid: monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guasš, värvipliiatsitehnika, savi või plastiliini voolimine, taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism, voolimine, ruumiline paberitöö, diatüüpia, paberbatika, kollaaž • Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires, soojad ja külmad toonid • Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus • Skulptuurid ja/või monumendid Pärnu linnas • Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine • Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale • Töövahendite ja kunstimaterjalide õige säilitamine • Esemel, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus • Kasutusmugavus. • Skulptuuri ja/või maakunsti teose kirjeldamine (suurst, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurussuhteid ja materjali) lihtsal viisil omandatud sõnavara piires. • Digitaalsete kujutiste nt fotode tegemise ja jagamise hea tava. Plaanimine ja ideede arendamine, loomine • Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel omandatud kunstitehnikaid ja oskab kasutada juhendatult erinevaid kunstitehnikaid ja stile: puhumistehnika, savi-, plastiliini-, pabermassi- või fooliumist vormimine, ruumiline paberitöö, kollaaž, segatehnika, PVA-liimiga joonistamine, ruumiline maal, prügikunst.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- Järgib õpitud töö- ja ohutusvõtteid. - Väljendab mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes isikupära väärtustades. - Arvestab lihtsama tarbeeseme loomisel kindla kasutaja vajadustega. - Toob oma kogemuse pinnalt näiteid erinevatest igapäeva valikutest, oma eelistustest ja nende erinevatest tagajärgedest. - Esitab visuaalselt (teos, video, infoplakat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms) erinevate igapäeva valikute tagajärgi. - Teab kes on kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer. - Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid, meeolelu, toob näiteid ja võrdleb, põhjendab oma arvamusi. - Teab ja õpib kasutama kunsti keelt lähtuvalt oma tasemest.	- Ümbrus. Maastik kevadel, suvel, sügisel, talvel – maakunst - Eseme, materjali või värvi otstarve, funktsionaalsus - Taaskasutuse võimalused ja ideed - prügikunst. - Peamise esiletõstmine suuruse, asukoha ja värvi abil (ikooni näitel). - Digitaalne visuaalne esitus erinevatest igapäeva valikute tagajärgedest :teos, video, infoplakat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms. Refleksioon ja analüüs - Kirjeldab: autor, kunstnik, arhitekt, illustraator, disainer. - Nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid ja töö protsessi. - Väljendab oma kunstitöodes mõtteid, tundeid ja kogemusi kogemuste piires ka digitaalselt.

2.4 II kooliastme õpitulemused ja õppesisu

4. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õppesisu: Igapäevane visuaalkultuur. Kujutamise baaselemendid ja kompositsiooni põhimõtted.

Põhimõisted: Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand, interjööri vaade. Makett. Video, animatsioon, performance.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- Loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaane (maakaarti ja hoone (klassiruumi) plaani, sisekujunduse kavand) seostades kujutatut reaalse ruumiga. - Viib kokku õpitud kunstniku ja tema teose. - Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule akvarell) lihtsamaid baaselemente (punkt, joon, pind, hele-tumedus, värv) ja kompositsiooni põhimõtteid (tasakaal, kattumine, teravus, suurus) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel. - Teab kolmemõõtmelise kujutamise lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurus, mõõtmed, värv ja materjal) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel. - Märkab ja kirjeldab õpetaja abiga tarbeeseme suurust, vormi ja materjali selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist.	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Tekstide lugemine; info (tekstid, pildid, multimedia) otsimine teavikutest ja internetist - Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand. - Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv. - Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal. - Intervjuude ja dokfilmide vaatamine; - Näitusekülastused (ka virtuaalselt). - Õpetaja koostatud esitlused ja loeng; vestlused loomemajanduse valdkonna inimestega. - Saadud teabe alusel: küsimustele vastamine, selgitamine, võrdlemine, kokkuvõtete tegemine, olulisema eristamine, mõtte- ja mõistekaartide koostamine, esitluse koostamine; info kogumine portfooliosse või õpimappi.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (nt maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid. - Tuvastab küsimusi kasutades lihtsamaid probleemi tagamaid (<i>miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab</i>). Sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatses teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab. Oskab luua vabavaraalises programmis lihtsamaid neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja etteantud teemal ja juhendamisel. - Arvestab kunstitööde loomisel eelnevalt omandatud kompositsiooni lihtsamaid põhimõtteid. - Rakendab eelnevalt õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid ning materjale põhjendatult ja õpetaja abiga. - Rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid (viitab autorile suuliselt või kirjalikult) ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava (viitab kasutatud allikatele oma kirjalikes töödes). - Kirjeldab enda ja teiste visuaalteoste olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, meeoleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele. - Võrdleb kunstiteoste, arvutimängude, animatsiooni või filmi meeoleolu ja atmosfääri (ruumilisus, värv, valgus, heli, montaaž). - Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi (Millise teema valisin? Milliste vahenditega oma tööd tegin? Mis oli kõige keerulisem? Millega olen kõige enam rahul?); - Annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis (tunnustusemärgid, suuline või kirjalik lühike tagasiside "Mulle meeldib, kuidas sa...").	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Tekstide lugemine; info (tekstid, pildid, multimedia) otsimine teavikutest ja internetist - Põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand. - Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv. - Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal. - Intervjuude ja dokfilmide vaatamine; - Näitusekülastused (ka virtuaalselt). - Õpetaja koostatud esitlused ja loeng; vestlused loomemajanduse valdkonna inimestega. - Saadud teabe alusel: küsimustele vastamine, selgitamine, võrdlemine, kokkuvõtete tegemine, olulisema eristamine, mõtte- ja mõistekaartide koostamine, esitluse koostamine; info kogumine portfooliosse või õpimappi. Plaanimine ja ideede arendamine - Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine. - Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine. - Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi jne. - Tehismaterjalid: plastik, kile jne. Loomine - Valikuvõimaluste üle arutamine. - Kahemõõtmeliste tööde loomine (õpetaja või õpilaste valitud tehnikates). Foto. Võimalusel teostatakse keerukamaid trükitehnikaid (monotüüpia, diatüüpia). - Kolmemõõtmeliste tööde loomine. Installatsioon käepärastest materjalidest. Ready-made. Maketi loomine. Origami. Keraamika. - Neljamõõtmeliste teoste loomine õpetaja abiga ja iseseisvalt. Video, animatsioon, <i>performance</i>. Lihtsate animatsiooni- ja videotöötlusrakenduste kasutamine nutiseadmetes. Heli ja pildi sobitamine. - Visuaalkultuuri objektide loomine. (rõivad, ehted, arvutimängud, enda sotsiaalmeedia kuvand, automaatselt tehtud kritseldused, toidu välimus jne. Võib luua märke, logosid, skeeme, <i>tage</i>, allkirja, kirjatüüpe, emotikone. Refleksioon ja analüüs - Eneseanalüüsi ja refleksiooni harjutamine töö tegemise ajal ja peale tööprotsessi lõppu õpetaja antud küsimuste abil. - Võrdleb ja kirjeldab kunstiteoste tunnuseid ja atmosfääri. - Toetav tagasisidestamine.

5. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õppesisu: Kavandamine ja visualiseerimine. Visuaalne kirjaoskus. Kunstitehnikad ja loominguline eneseväljendus. Disainiprotsess. Kunstiajalugu. Kunst ja kultuur ühiskonnas.

Põhimõisted: dominant, koloriit. Arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. Kaadriplaanid. Karakter, keskkond. Visand. Krokii. Digiprügi.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- Kasutab olulisemaid kunstimõisteid (nt kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon, skulptuur jne) ühe kunstnikuga seoses. - Teab järgmisi mõisteid: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan. Koloriit. - Teab kahemõõtmelise kujutamise tähtsamaid baaselemente (tegelased/karakterid, objektid ja taust/keskkond) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka dominant, koloriit). - Teab kolmemõõtmelise kujutamise (skulptuur, installatsioon, ready-made) lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurusuhted, ruum teose ümber, vaadeldavus erinevatelt külgedest). - Mõistab õpitud näite põhjal mõne toote keskkonnamõju. - Võrdleb nüüdisaegse ja ajaloolise tarbeeseme (näiteks kohvitermos ja õlletoop) erinevusi ja sarnasusi ning analüüsib kuidas tarbeeseme funktsionaalsus on arenenenud. - Loob lihtsa visandliku joonise enne kolmemõõtmelise töö loomist. - Enne värvide kandmist tööle katsetab neid eraldi paberil. - Rakendab abijooni portree loomisel. - Loob kunstitööd, uurides ja analüüsides teemaga seotud allikaid ning kavandades enda ideed ja kombineerides allikatest leitud ja oma ideid omavahel. - Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt makett, segatehnika, kollaaž, kõrgtrükk, joonistus, maal, foto jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid.	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine - Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. - Karakter, keskkond. - Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus. - Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. - Värviteooria: Koloriit. Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid - Kunstizanrid: portree, linnavaade. - Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine. Plaanimine ja ideede arendamine 3-mõõtmelise töö kavandamine: 2-mõõtmeline visand, materjalide, vahendite ja tehnikate näidised, katsetused ja valiku põhimõtted. - Visandamine (joonistus, visandlik maal, prototüüp, arvutis loodud 2d visand). Arutelud visandlikkuse ja visandi otstarbekuse teemadel. Krokiide ja kiirkrokiide harjutamine. - Kunstizanrid: portree visandamine abijoonide kasutamine. Loomine - Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain. - Kunstitehnikad ja stiilid - maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain. - Idee sõnastamine, visuaalne lihtsustamine. - Jätkusuutlik mõtteviis: Keskkonnamõju, säästlikkus, digitaalne jalajälg, digiprügi, töövahendite säästlik kasutamine ja hooldamine.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• Loob teose eelnevalt uurides, kavandades ja ideid kombineerides, kui ka spontaanselt, ilma planeerimata. • Kavandab ja loob vabavaraalises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja abiga. • Valib kahe õpetaja pakutud kunstitehnika, töövõtte või kompositsioonipõhimõtte vahel ja põhjendab oma eelistust. • Rakendab õpitud kahemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel. • Rakendab õpitud kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel. • Rakendab loomisel digivahendeid (telefoni kaamera, digijoonistuse rakendused jms). • Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires. • Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi, tuues välja töökäigu ning põhjendades oma tehtud valikuid (Mida said teada oma teema kohta teistest allikatest? Milliseid mõtteid kasutasid? Mida muutsid või lisasid juurde?). • Annab klassikaaslaste teostele tagasisidet, põhjendab enda arvamust; (Räägi, mis sulle teise töös meeldib? Too esile, mis nõudis kõige rohkem	• Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv. • Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal. • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, rõhutus. • Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...). Refleksioon ja analüüs • Eneseanalüüsi ja refleksiooni harjutamine töö tegemise ajal ja peale tööprotsessi lõppu õpetaja antud küsimuste abil. • Nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid. • Väljendab oma kunstitöodes mõtteid, tundeid ja kogemusi kogemuste piires ka digitaalselt.

6. klassi lõpetaja õpitulemused:

Õppesisu: Visuaalne kirjaoskus. Kunstitehnikad ja loominguline eneseväljendus. Disainiprotsess. Kunstiajalugu. Kunst ja kultuur ühiskonnas.

Põhimõisted: Koopamaal, amulett, püramiid, tempel, amfiteater. Tüpopraafia, kalligraafia, stenograafia, tsentraal- ja värvusperspektiiv, dominant, proportsioon, stiliseerimine. Kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine, refleksioon.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• Rakendab eakohaselt teabegraafikat. • Teadvustab õpetaja abiga oma digitaalset jalajälge. - Tunneb ära ja nimetab varaste kõrgkultuuride ajaloolisi kunstiteoseid (nt koopamaal, amulett, püramiid, tempel, skulptuur, amfiteater jms).	Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine • Kunstitehnikad ja stiilid: maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frottaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpopraafia, kirjatüüp, kalligraafia, stenograafia.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• Teab mõisteid: Trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. Tekstuur, rütm, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, mass, dominant, proportsioonid, kaadriplaanid, tempo, puänt, stiliseerimine. • Käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info. • Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule digitaalne joonistus või maal), tähtsamaid baaselemente (lisaks varem õpitutele ka tekstuur) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka ühtsus ja mitmekesisus, rütm, ruumiillusioon (nt kattumine, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, teravus, liikumisillusiooni tekitamine objektide või kehade puhul) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel. • Teab kolmemõõtmelise kujutamise (näit installatsioon, tootedisain, lavakujundus, arhitektuurimakett) põhilisi baaselemente (valgus, mass) ja kompositsiooni põhimõtteid (dominant, proportsioonid) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel. • Rakendab kunstitöö loomisel õpetaja abiga ajalise (4D) kujutamise (video, animatsiooni jne) tehnikaid ja põhivõtteid (kaadriplaanid, kestus, tempo, tegevuspaik ja tegelased, sissejuhatus, puänt). • Visualiseerib ühte oma tarbimisharjumust (näiteks küsimuse abil “Millele kulub minu taskuraha”). • Mõtestab lihtsamal tasemel ajaloolise ja kaasaegse ruumikeskkonna (näiteks koolikeskkond filmis “Kevade” ja oma kool või külapood ja supermarket) erinevusi selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist. • Märkab ja kirjeldab ruumikeskkonna suurust, vormi ja materjalikasutust selle ruumikeskkonna otstarbe ja kasutatavuse aspektist. • Selgitab oma loodud digitaalkujutiste avalikustamisega seotud tagajärgi ja ohtusid. • Tuvastab disainiprotsessis osapooled keda õpetaja etteantud probleem puudutab selleks, et luua probleemi lahenduspakkumise. • Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab) probleemi lahenduspakkumise loomise eesmärgil. • Sõnastab probleemi võimalikud põhjused. • Seab õpetaja abiga lähteülesande ja tegevusplaani. • Selgitab välja osapoolte, keda probleem puudutab, hinnagu lahenduspakkumisele ja arvestab seda lahenduspakkumise arendamisel. • Vormistab lahenduspakkumise. • Kasutab neljamõõtmelise teose kavandamisel õpetaja abiga <i>storyboardi</i> või fotosid ja lühikest stsenaariumit. • Rakendab abijooni figuuri ja tsentraalperspektiivi kujutamisel.	• Muuseumi haridusprogrammid, kunstüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised. • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmelised, dominant, rõhutus, tsentraal- ja värviperspektiiv. • Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne. • Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperpektiiv. • Autorsus ja autoriõigused: Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine. • Jätkusuutlik mõtteviis: Keskkonnamõju, säästlikkus. • Ruumikeskkonna kirjeldus. Plaanimine ja ideede arendamine • Disainiprotsess: uurimine, märkamine, probleemi lahendus. • Selgitab välja osapoolte, keda probleem puudutab, hinnagu lahenduspakkumisele ja arvestab seda lahenduspakkumise arendamisel. • Abijooni kasutamine tsentraalperspektiivis ja figuuri kujutamisel. • Kavandamine: eesmärgid, põhimõtted. • Kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda. • Storyboard, stsenaarium, fotod. • Figuur, tsentraalperspektiiv. • Kavand, kavandamise protsess. Loomine • Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjöörivaade. • Kujutavus: figuraalne, abstraktne. • Kunstitehnikad ja stiilid: maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. • Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmelised, dominant, rõhutus. • Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad (gif...). • Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puänt). • Vabavalitud programmid ja nende tööriistad. • Muuseumi haridusprogrammid, kunstüritused, näitused, kunstnikuvestlused ja kohtumised. • Autorsus ja autoriõigused. • Autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine. • Näituse kujundamine, korraldamine. Refleksioon ja analüüs • Eneseanalüüsi ja refleksiooni harjutamine töö tegemise ajal ja peale tööprotsessi lõppu õpetaja antud küsimuste abil. • Nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid. • Väljendab oma kunstitöös mõtteid, tundeid ja kogemusi kogemuste piires ka digitaalselt. • Kirjeldab tööprotsessi, seostab ja järeldab, tagasisidestab.

Õpitulemused

Oskuste ja teadmiste täpsustused

- Leiab ideid praktilisteks töödeks iseenda elust ja teistest õppeainetest.
- Teab, mis on kavand ning tunneb kavandamise põhimõtteid ja eesmärgi ning oskab rakendada teadmisi lihtsama kavandi loomisel.
- Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt modelleerimine, voltimine, makett, joonestamine jms), vahendeid isikupärasel viisil ning tunneb eelnevalt õpitud kompositsiooni põhimõtteid (nt ühtsus ja mitmekesisus, tasakaal, rütm, dominant, koloriit, proportsioonid jms) ning oskab neid teadlikult valida.
- Pakub spontaanselt ise teemasid ning teostamise võimalusi enda huvide ja loomingu väljendamiseks.
- Loob enda teose teadlikult uurides ja analüüsides teemapõhiseid materjale (nt raamatud, õpikud ja muud infoallikad) ning kavandades enda ideed ja kombineerides neid omavahel (nt kavandi detailide, foto ja joonistuse, tasapinnaliste ja ruumiliste objektide kombineerimine).
- Tunneb neljamõõtmeliste tööde teostamise etappe ja võimalusi ning kavandab ja loob vabavaraalises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) enamasti iseseisvalt.
- Kombineerib kahe- ja kolmemõõtmelisi elemente digiloomingus.
- Tunneb vabavaraalsete programmide ühiseid tööriistu ja oskab neid uurides enamasti iseseisvalt erinevates olukordades rakendada.
- Leiab kunstikultuuri seoseid muude valdkondadega nii ajaloost kui tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, kirjandusele, populaarkultuurile ja isiklikule kogemusele.
- Analüüsib stiliseeritud kujundeid ja sümbolite kasutavaid visuaalkultuuri teoseid (nt logosid, vappe, digitaalsete ikoone).
- Analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma teost ja tööprotsessi, tuues esile tegevuste omavahelised seosed ja järeldused.
- Valib oma idee teostamiseks (vajadusel õpetaja abiga) sobiva väljendusvahendi kõigi õpitud väljendusvahendite, sh digivahendite hulgast.
- Loob õpetaja abiga teostest ekspositsiooni (võib ka virtuaalse).
- Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümbolite, meeleolu).
- Leiab kunstikultuuri seoseid muude valdkondadega nii ajaloost kui tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, kirjandusele, populaarkultuurile ja isiklikule kogemusele.
- Analüüsib stiliseeritud kujundeid ja sümbolite kasutavaid visuaalkultuuri teoseid.
- Analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma teost ja tööprotsessi, tuues esile tegevuste omavahelised seosed ja järeldused.

III Ainekava MUUSIKAÕPETUS

3.1 Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
- loomingulist eneseväljendust;
- õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- õpilase isikliku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;
- õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi: 1)

- laulmine,
- pillimäng,
- muusikaline liikumine,
- omalooming,
- muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks. **Musitseerimine** on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilismeloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdieluse osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana

Õppetegevused I kooliastmes:

- ühehäälnelaulmine ja osalemine mudilaskooris;
- meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud - kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastme lõpetaja:

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning mudilaskooris;
- mõistab laulupeo tähendust;
- laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning **peast oma kooliastme ühislause:** Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); lastelaulud „Lapsed, tuppa“ (eesti rahvaviis / sõnad E. L. Wöhrmann) „Teele, tee, kurekesed“ (eesti rahvaviis / sõnad Fr. Kuhlbars), „Kevadel“ ehk „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis / A. Piirikivi), „Emakesele“ (M. Härma / A. Oengo-Johanson), „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit);

- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- rakendab pillimängu kaasmängudes;
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- väärtustab enese ja teiste loomingut.

I kooliastmes on kesksel kohal **laulmine ja pillimäng**. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine **lastekoori** tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu kasutatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Olulisel kohal on muusikaline liikumine - laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koor, solistid, ansambel, instrumendiõpe jm.). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamisoskust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontserditel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.2 Kooliastmete lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste
• tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;	• tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;
• saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;	• teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes –laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
• kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;	• kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;

I kooliaste	II kooliaste
- mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid; - rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmid ja pausid): 	- osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lähedusi otsides; - suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loominguksse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO-võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;
	märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;
	Leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;
	väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;
	väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid ja pausid): taktimõõdud 2/4, 3/3, 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

1. klassi lõpetaja õpitulemused:

Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming.

Teema: Laulmine

Uued mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp, regilaul, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- oskab laulda loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; - mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; - oskab laulda eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kevadel“ ehk „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel); - laulab meloodiat käemärkide (SO, MI, RA, JO, LE), astmetrepi ja noodipildi järgi.	- Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris õpetaja valikul. - Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning peast oma kooliastme ühislaulude laulmine. - Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete SO, MI, RA, LE, JO, alumine RA ja alumine SO) kasutamine. - Muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel. - Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. Praktilised tööd: - Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansamblis ja üksi. - Osalemine lastekoori tegevuses.

Teema: Pillimäng

Uued mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, esimene ja teine lõpp, helilooja, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes, kehapiil, rütmipillid, plaatpillid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato`des; - väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu; - on tutvunud muusikalise kirjaoskusega: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel.	- Orffi pedagoogika: kaasmängud, ostinatod, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; rütmimängud. - Pillimängus muusika sisu ja meeleolu erinevad väljendamise võimalused: käte ning jalgadega rütmi kaasa löömine. Praktilised tööd: - Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. - Rütmimängud. Rütmimängu improviseerimine kehapiilil ja rütmipillidel. - Rütmi- ja fantaasiapillide meisterdamine. - Õppekäik Pärnu Muusikakooli.

Teema: Muusikaline liikumine

Uued mõisted: ringjoon (sõõr), voor, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; - tajub ja tunnetab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid: rütme, rütmifiguure ja pausi, erinevaid temposid; - tantsib õpitud eesti laulu- ja ringmänge.	- Muusikalise liikumise rakendamine muusikapala väljendamiseks. - Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausiga - Tutvumine eesti laulu- ja ringmängudega. - Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Praktilised tööd: - Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi). - Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. - Õppekäik: tantsukooli. - Pärnumaa Mudilaste Laulu- ja tantsupeol osalemine.

Teema: Muusikaline omalooming

Uued mõisted: meetrum, tempo, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, noot, viis, eelmäng, vahemäng, laul, muusikapala, salm, refrään, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, koor, dirigent, *piano* (vaikselt), *valjult* (forte), valjenedes, vaibudes.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); - loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel, kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi. - improviseerib astmemudelitele tuginedes; - loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); - kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel. - on tutvunud muusikalise kirjaoskusega: kasutab omaloomingu loomisel astmeid SO, MI ja RA ja õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi.	- Enese ja teiste loomingu väärtustamine muusika tundides. - Liisusalvide loomine. - Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja või plaatpillidel. - Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistes tegevustes. - Muusikapala järgi pildi joonistamine. - Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. - Väljendatakse muusikapala karaktereid improviseeritud liikumise kaudu. Laulu meeleolule luuakse sobivad liigutused. Praktilised tööd: - Õpitud astmetele tuginedes meloodia improviseerimine. - Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu - Muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine kunstitöös.

Teema: Muusika kuulamine ja muusikalugu

Uued mõisted: laul, muusikapala, meetrum, tempo, helilooja, luuletaja, kontsert ja publik, koor, orkester, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes ja vaibudes, kõrged ja madalad helikõrgused.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• avaldab eakohaselt arvamust kogetud muusikaelamusest, kasutades õpitud oskussõnavara; • kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit; • eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala); • on tutvunud eesti rahvapillidega ja kirjeldab neid.	• Muusikapalade kuulamine (laulu ja pillimuusika, eesti rahvalaulud, erineva karakteriga ja meeleoluga muusikapalad). • Muusika meeleolu visualiseerimine. • Kuulatud muusika kirjeldamine vabas vormis. • Tutvutakse eesti rahvalaulude ja rahvapillidega. • Muusikapala järgi pildi joonistamine. Praktilised tööd: • Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. • Õppekäik Pärnu Kontserdimajja.

2. klassi lõpetaja õpitulemused

Teema: Laulmine

Uued mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, viis (meloodia), salm, refrään, esimene ja teine volt, fermaat, latern, *segno*, regilaul, helilooja, luuletaja, eeslaulja ja koor, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• oskab laulda loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; • oskab laulda eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • on tutvunud laulupidude traditsiooniga; • laulab peast kooliastme ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit); • laulab meloodiat käemärkide (SO, MI, RA, JO, LE), astmetrepi ja noodipildi järgi.	• Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris õpetaja valikul. • Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning peast oma kooliastme ühislaulude laulmine. • Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete SO, MI, RA, LE, JO, alumine RA ja alumine SO) kasutamine. • Muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel. • Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. Praktilised tööd: • Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne). • Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regilaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansambelis ja üksi. • Osalemine lastekoori tegevuses.

Teema: Pillimäng

Uued mõisted: meetrum, löök, takt, taktijoon, taktimõõt (2- ja 3-osaline), lõpujoon, volt, fermaat, latern, *segno*, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, viis (meloodia), salm, refrään, dirigent, *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), valjenedes, vaibudes, kehapill, rütmipillid, plaatpillid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu; • on omandanud plokkflöödi/ väikekandle esimesed mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; • mõistab eakohaselt muusikalise kirjaoskuse tähtsust: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel; • seoses pillimängu õppimisega on õppinud tundma viiulivõtit, tähtnimetusi ja nende asukohta noodijoonestikul.	• Pillimängu rakendamine kaasmängudes, mängu- oskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. • Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. • Esimeste mänguvõtete omandamine plokkflöödil/ väikekandel ja lihtsate palade ja saadete mängimine. Praktilised tegevused: • Meetrumi tunnetamine ja hoidmine pillimängus. • Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades esmaseid mänguvõtteid. • Rütmipillide ja fantaasiapillide meisterdamine. • Slaidiesitus: plokkflööti ja väikekannel.

Teema: Muusikaline liikumine

Uued mõisted: ringjoon (sõõr), voor, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak, labajalavalss (labajalg), rei(n)lender.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• tunneb ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tajub ja tunnetab liikumise kaudu rütme, rütmifiguure ja pausi; tunnetab muusika erinevaid temposid ja väljendab dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu; arvestab liikudes enda ja teiste asukohaga ruumis; • tantsib õpitud eesti laulu- ja ringmänge.	• Muusikalise liikumise rakendamine muusikapala väljendamiseks. • Tutvumine Eesti laulu- ja ringmängudega. • Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. Praktilised tööd: • Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. • Eesti laulu- ja ringmängude mängimine ja labajalavalsi ning rei(n)lenderi tantsimine. • Õppekäik kooliümbruse loodusesse, liikumismängud. • Pärnumaa Mudilaste Laulu- ja tantsupeol osalemine.

Teema: Muusikaline omalooming

Uued mõisted: laul, muusikapala, viis (meloodia), salm, refrään, meetrum, tempo, löök, takt, taktijoon, 2- ja 3-osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, koor, dirigent, *piano* (vaikselt), *valjult* (forte), valjenedes, vaibudes.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); • loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel, kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi; • improviseerib pentatoonika astmetele tuginedes; • loob lihtsamaid tekste (liisusalmes, regivärses, laulusõnu jne); • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel. • mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus: kasutab omaloomingu loomisel astmeid SO, MI, RA, LE, JO (alumine) RA_I ja (alumine) SO_I (pentatoonika) ja õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi.	• Enese ja teiste loomingu väärtustamine ja esitamine muusika tundides ja palveringis. • Liisusalmide, regivärsside ja lihtsate laulutekstide loomine. • Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. • Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistes tegevustes. • Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. Praktilised tööd: • Omaloomingu konkurss väikekondlil või plokkflöödil. • Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmeka esitamine. • Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu.

Teema: Muusika kuulamine

Uued mõisted: laul, muusikapala, meetrum, tempo, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, koor, orkester, kontsert ja publik, eesti rahvapillid, dirigent, *piano* (vaikelt), *forte* (valjult), valjenedes ja vaibudes.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); • eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat, marssi, valssi ja polkat; • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); • väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; • seostab muusikapala selle autoriga.	• Muusikapalade kuulamine (laulu- ja pillimuusika, eesti rahvalaulud ja rahvapillilood, marss, valss, polka, erinevad karakterpalad). • Muusika meeleolu visualiseerimine. • Tutvumine autoritega. Praktilised tööd: • Kooliperega hommikuringis ühiselt musitseerimine. • Lemmikmuusikapalade kaaslastele tutvustamine: autor, esitaja.

Teema: Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: (TA, TI-TI, TA-A, TAA-A ja 1-löögiline paus); • mõistab 2-ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;	• Rütm muusikas, rütmide kuulamine, plaksutamine, kasutamine erinevates ülesannetes (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja 1-löögiline paus). • Mõistete takt, taktimõõt, taktijoon, lõpujoon, kordusmärk õppimine ja kasutamine harjutustes (töövihik).

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- mõistab JO võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktijoon, kordusmärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodiväl- tuse pikendajana. b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul (regilaul), rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, rütmipill, helilooja, sõnade autor (luuletaja). c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte. e) laulurepertuaari omandades tutvutakse märkidega latern, segno, vlt, fermaat.	- Astmete SO, MI, RA, LE, JO, alumine SO ja RA õppimine ja kõlamudelite kasutamine. JOvõtme kasutamine. - Oskussõnade kasutamine kõigis muusikalistes tegevustes. Praktilised tööd: - Osalemine kooli lastekooris.

3. klassi lõpetaja õpitulemused

Teema: Laulmine

Uued mõisted: meetrum, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, vlt, sidekaar, pidekaar, fermaat, latern, *segno*, süsteem, kaanon, regilaul, helilooja, luuletaja, eeslaulja ja koor, dirigent, dünaamika, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*, noodiväl- tused (veerandnoot, veerandpaus, poolnoot, poolpaus jne), pooltoon, tervetoon, põhiheli, JO-astmerida, RA-astmerida, improvisatsioon, žanr, marss, valss, polka.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- oskab laulda loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; - mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; - oskab laulda eakohaseid laste-, mängu- ja mudel- laule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - teab ja oskab paari eesti rahvalaulu ja regilaulu seostades neid kalendritähtpäevadega; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Lapsed, tuppa“ (sõnad E. L. Wöhrmann) „Teele, tee, kurekesed“ (sõnad Fr. Kuhlbars), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis / A. Piirikivi), „Emakesele“ (M. Härma / A. Oengo-Johanson); - laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja nood- ipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	1. ja 2. klassis omandatud teadmiste kordamine. - Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teis- tega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koo- likooris õpetaja valikul. - Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning peast oma kooliastme ühislaulude laulmine. - Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete kasutamine). - Muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel. - Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. Praktilised tööd: - Häälemängud (eakohased hääleharjutused, hingamisharjutused jne). - Eakohaste laste-, mängu- ja mudellaulude, regi- laulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine ühiselt, ansambelis ja üksi. - Laulmine ja improviseerimine õpitud ast- memudelitel. - Kaanonite laulmine. - Osalemine lastekoori tegevuses.

Teema: Pillimäng

Uued mõisted: meetrum, takt, taktijoon, taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, eelmäng, vahemäng, salm, refrään, volt, sidekaar, pidekaar, fermaat, latern, *segno*, süsteem, kaanon, helilooja, dirigent, dünaamika, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*, noodivältused (veerandnoot, veerandpaus, poolnoot, poolpaus jne), pooltoon, tervetoon, põhiheli, JO-astmerida, RA-astmerida, improvisatsioon.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des, ning iseseisvates palades • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu; • on omandanud plokkflöödi/ väikekandle esimesed mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; • seoses pillimängu õppimisega on õppinud tundma viiulivõtit, tähtnimetusi ja nende asukohta noodijoonestikul.	• Pillimängu rakendamine kaasmängudes, mängu- oskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. • Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. • Plokkflöödi/väikekandle mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine. • Musitseerimisel kasutab rütme, rütmifiguure ja pause: Praktilised tööd: • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel • Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. • Õppekäik: Pärnu Kontserdimajja.

Teema: Muusikaline omalooming

Uued mõisted: laul, muusikapala, salm, refrään, meetrum, tempo, takt, taktijoon, 2- ja 3- osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, pidekaar, sidekaar, süsteem, kaanon, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, solist, eeslaulja, ansambel, duo, duett, koor, dirigent, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); • loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • improviseerib astmemudelitele tuginedes; • loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel; • väljendab muusika meeleolu kunstitöös; • mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.	• Enese ja teiste loomingu väärtustamine ja esitamine ja tagasisidestamine muusika tundides. • Liisusalmide, regivärside ja lihtsate laulutekstide loomine. • Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. • Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistes tegevustes. • Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. Praktilised tööd: • Meloodia ja rütmi improviseerimine. • Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. • Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmeka esitamine. • Jõulunäidendiks valmistumine.

Teema: Muusikaline liikumine

Uued mõisted: ringjoon (sõõr), voor, viirg, päripäeva ja vastupäeva, parem, vasak, labajalavalss (labajalg), rei(n)lender, marss, valss, polka.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; - kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid; - tantsib eesti laulu- ja ringmänge; - mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.	- Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. - Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Liigutakse marsisammul erinevates tempodes. - Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. Ühistegevuses liigutakse paaris, ühiselt sõõris (ringjoonel), vooris ja viirus. - Tutvutakse valsi ja polka põhisammudega. Praktilised tööd: - Marssimine erinevates tempodes. - Valsi ja polka tantsimine, kasutades põhisamme. - Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. - Pärnumaa Mudilaste Laulu- ja tantsupeol osalemine.

Teema: Muusika kuulamine

Uued mõisted: laul, muusikapala, salm, refrään, meetrum, takt, taktijoon, 2- ja 3- osaline taktimõõt, lõpujoon, kordusmärgid, pidekaar, sidekaar, süsteem, tempo, regilaul, liisusalm, helilooja, luuletaja, vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, solist, eeslaulja, ansambel, duo, duett, koor, dirigent, *piano*, *forte*, *crescendo*, *diminuendo*, žanr, marss, valss, polka, eesti rahvamuusika.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; - kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); - eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka); - otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.	- Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. - Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega (helilooja ja luuletaja). Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks Gustav Ernesaks, Miina Härma, Wolfgang Amadeus Mozart, Pjotr Tšaikovski jne. - Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldot. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldatakse neid. - Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala). Tutvutakse erinevate esituskosseisudega (solist, duo, duett, ansambel, koor, orkester). Eristatakse kuuldeliselt muusikažanre (marss, valss, polka).

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
	Praktilised tööd: • Interaktiivsel klassitahvli vahendusel rahvamuusika videote vaatamine. • Väljendab muusikapala karakterit kunstiteose kaudu. • Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks Gustav Ernesaks, Miina Härma, Wolfgang Amadeus Mozart, Pjotr Tšaikovski jt, teoste kuulamine (helilooja ja loomingu seostamine, nt muusikaviktoriin).

Õppetegevused II kooliastmes:

- ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel, kaanon;
- ühe- või kahehäälnelise laulmine mudilaskooris;
- relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud.

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes **laulmine ja pillimäng**. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena ühe- või kahehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning omandatakse või tuletatakse meelde kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi lihtsamad mänguvõtted.

Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel. Pärnu Kristlikus Erakoolis õpitakse Eesti rahvatantsu nii liikumisõpetuse kui muusikatundide raames. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalade analüüsidest ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitut teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (mudilaskoor, solistid, erinevad pillikoosseisud jm.). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi,

käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ja eripära.

II kooliastme lõpetaja:

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- laulab kooli mudilaskooris; mõistab laulupeo tähtsust;
- oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning **peast oma kooliastme ühislaule**: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Eesti lipp“ (E. Vörk / M. Lipp), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann / Fr. Kuhlbars), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvaviis / M. Körber), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul / L. Koidula), „Püha öö“ (F. Gruber / J. Mohr, tõlkinud K. A. Hermann), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa);
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat;
- eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat.

4. klassi lõpetaja õpitulemused:

Teema: Laulmine

Uued mõisted: korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes õpitud mõisteid, eeltakt, dünaamika, *mezzopiano*, *mezzoforte*, 4-osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoote, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, viiulivõti, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• lauldes meloodiat endale sobivas tessesuuris võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; • laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsed laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • väärtustab ühislaulmist ja laulab peast II kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvaviis/ M. Körber), „Püha öö“ (F. Gruber / J. Mohr, tõlkinud K. A. Hermann);	• Korratakse ja kinnistatakse I kooliastmes omandatud oskusi ja teadmisi. • Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsed laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. • Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. • Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>forte</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>) ja tempot (kiire, aeglane). • Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib eakohaselt kogetut suuliselt; - rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.	- Kinnistatakse laulu õppimist toetavat muusikateooriat. Õpitakse uusi rütme, rütmifiguure rütmisilpide TI, (paus), TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, TA-A-A-A Praktilised tööd: - Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamispõhimõtete omandamine. - I kooliastme ühislaulude kordamine. - Kaanonite laulmine. - Osalemine koolikoori tegevuses. - Koolipidudel esinemine.

Teema: Pillimäng

Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, *mezzopiano*, *mezzoforte*, 4-osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, viiulivõti, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- jätkab I kooliastmes omandatud pillimängu- oskuste arendamisega ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); - musitseerib plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil, kasutades õpitud mänguvõtteid; rakendab pillimängus digivõimalusi; - seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; - rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.	- Pillimängu rakendamine kaasmängudes; mängu- oskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. - Noodist mängimisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. - Rakendatakse kehapilli <i>ostinatodes</i>, kaas-, eel- ja/ või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. - Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades rütmipillide õigeid mänguvõtteid. - Musitseerimisel kasutatakse teadlikult uusi rütme ja rütmifiguure: Praktilised tööd: - Musitseerimine väikekandelil või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.

Teema: Muusikaline liikumine

Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, *mezzopiano*, *mezzoforte*, 4-osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; - väljendab liikumise kaudu eesti rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse; - rakendab liikumises muusikateadmisi.	- Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. - Tutvutakse liikumise kaudu uute rütmide ja rütmi-figuuridega ja pausidega (TI, kaheksandikpaus, TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, tervenoot, tervepaus). - Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi (1-, 2-, 3-osaline lihtvorm). - Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Praktilised tööd: - Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi). - Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. - Pärnumaa Mudilaste Laulu- ja tantsupeol osalemine.

Teema: Muusikaline omalooming

Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, *mezzopiano*, *mezzoforte*, 4- osaline taktimõõt, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- julgeb loomeideedega katsetada; - loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; - improviseerib astmemudelitele tuginedes; - loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); - loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.	- Enese ja teiste loomingu väärtustamine, esitamine ja tagasisidestamine muusika tundides. - Liisusalmide, regivärsside ja lihtsate laulutekstide loomine. - Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. - Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistest tegevustest. - Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine. Praktilised tööd: - Omaloomingu konkurss koolis.

Teema: Muusika kuulamine

Uued mõisted: eeltakt, dünaamika, *mezzopiano*, *mezzoforte*, noodivältused (kaheksandiknoot, kaheksandikpaus, tervenoot, tervepaus jne), duur- ja moll helilaad ja kolmkõlad, tähtnimetused, 1-, 2-, 3-osaline vorm, klaviatuur, rahvapillid, klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, lastehääled, naishääled, meeshääled, mudilaskoor, poistekoor, lastekoor, naiskoor, meeskoor, segakoor, ühendkoor.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat, kasutades õpitud muusika oskussõnavara; • tunneb ja eristab eesti rahvapille; • otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet; • kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; oskab nimetada oma koolis ja/või kodukohas tegutsevad koore ja nende dirigente; • eristab kuuldeliselt pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid); • analüüsib külastatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult; jagab kogemusi kaaslastega.	• Muusikapalade kuulamine (vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, valss, marss, polka, erinevad karakterpalad, eesti rahvalaulud, rahvapillilood). • Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldu. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid. • Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. • Erinevate pillirühmade eristamine: klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid. • Muusika meeleolu visualiseerimine. • Autorluse mõistega tutvumine. • Korratatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse külastatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult. • Praktilised tööd: • Muusikanäidete otsimine internetist ja selle kooliperega lavastamine.

5. klassi lõpetaja õpitulemused:

Teema: Laulmine

Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algrütm, lõpprütm, regilaulu liigid, muusikal.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• laulab endale sobivas tessituuris ja hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; • laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • väärtustab ühislaulmist, laulab II kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Eesti lipp“ (E. Võrk / M. Lipp), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul / L. Koidula); • osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;	• Korratatakse ja kinnistatakse 4. klassis omandatud oskusi ja teadmisi. • Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu. • Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi. • Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat (<i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, diminuendo</i>) ja tempot (kiire, aeglane). • Täiendatakse ja kinnistatakse juba õpitud laulu õppimist toetavat muusikateooriat. • Kinnistatakse ja korratatakse tuttavaid astmeid koos käemärkidega. • Lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Lauldakse noodist uusi laule astme- ja tähtnimetustega (helistike määramine).

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust. Kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid, sidudes neid absoluutse noodisüsteemiga.	- Teadvustatakse õpitavate laulude vorm ja kinnistatakse 1-, 2- ja 3-osalise lihtvormi. Jätkatakse kaanonite laulmist. Tutvutakse skertso žanriga. Praktilised tööd - Erinevad hääleharjutused ja häälemängud. - Eakohaste ühislaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine. - Kaanonite laulmine. 4. klassi ühislaulude kordamine. - Osalemine lastekooris.

Teema: Pillimäng

Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- üvendab varasemalt omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); - musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandel või muul meloodiapillil, kasutades õpitud mänguvõtteid; rakendab pillimängus digivõimalusi; - seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; - rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.	- Musitseerimisel kasutatakse teadlikult õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. - Noodist mängimisel toetutakse absoluutsele noodisüsteemile. - Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. - Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades rütmipillide õigeid mänguvõtteid. - Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. Praktilised tööd - Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. - Keha-, rütmi- ja plaatpillidel <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimine. - Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. - Lihtsamate meloodiate esitamine klahvpillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel. - Õppekäik teemakohasele näitusele.

Teema: Muusikaline liikumine

Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, folkloor, rahvatants, sõõrtantsud, voortantsud, polka, labajalavalss, reinlender.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; - väljendab liikumise kaudu Eesti rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning tantsib lihtsamaid tantse; - rakendab liikumises muusikateadmisi.	- Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. - Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. - Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge. - Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid. - Ühistegevuses liigutakse paaris, ühiselt sõõris (ringjoonel), vooris ja viirus. - Tantsitakse erinevaid rahvatantse, kasutades nende põhisamme. Praktilised tööd: - Rahvatantsude õppimine. - Pärnumaa Mudilaste Laulu- ja tantsupeol osalemine.

Teema: Muusikaline omalooming

Uued mõisted: tempo, metronoom, meloodia, helistik, toonika, paralleelhelistik, diees, bemoll, bekarr, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriiim, lõppriim, regilaulu liigid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
- julgeb loomeideedega katsetada; - loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; - improviseerib astmemudelitele tuginedes; - loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); - loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.	- Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. - Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste. - Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i> ning esitatakse neid üksi või rühmas. - Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse rütmimängudele uusi liigutusi. - Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega. Praktilised tööd: - Meloodia ja rütmi improviseerimine. - Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel. - Rütmikaanonite loomine ja esitamine. - Lihtsamate tekstide loomine ja nende ilmeka esitamine.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
	• Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu. • Omaloomingu rikastamine, kasutades digitaal-seid rakendusi. • Kunstitöodes kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine. • Hommikuringis omaloomingu esitamine.

Teema: Muusika kuulamine

Uued mõisted: muusika väljendusvahendid, tempo, meloodia, rütm, tämber, metronoom, kulminatsioon, laulupidu, dirigent, kooriliigid, orkestriliigid, folkloor, vanem rahvalaul ehk regilaul, uuem rahvalaul, regivärss, algriim, lõppriim, regilaulu liigid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; • tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; • otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet ning tutvustab seda kaaslastele; • kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; • eristab kuuldelt erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid); • analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldle ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega; • rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.	• Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. • Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. • Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldut. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid. • Eristatakse kuuldelt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning erinevaid esituskoosseise. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. • Korraldatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Kirjeldatakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult. • Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara. Praktilised tööd: • Muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine. • Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojate teoste kuulamine. • Kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne). • Esitlused/plakatid pillide, hääleliikide või autorite kohta. • Õppekäik: koguduses muusikapalade instrumentidel esitamine.

6. klassi lõpetaja õpitulemused:

Teema: Laulmine

Uued mõisted: Korratatakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; • laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann / Fr. Kuhlbars), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa) • osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; • rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.	• Korratatakse ja kinnistatakse 5. klassis omandatud oskusi ja teadmisi. • Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. • Lauldakse hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt <i>a cappella</i> ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi. • Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot. Kinnistatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid. • Rakendatakse lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutatakse laulu õppides relatiivseid astmeid ja absoluutseid helikõrgusi. Noodist lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist ning arvestatakse õpitud noodikirja märkidega. Kinnistatakse õpitud helistikke (C-a, G-e, F-d), seostades neid duur- ja moll-helilaadiga. Selgitatakse õpitavate laulude vormi. Praktilised tööd: • Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamispõhimõtete kinnistamine. • Eakohaste ühislaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine. • Kristlike lastelaulude laulmine. • Osalemine lastekoori tegevuses. • Õppekäik Muusikakooli.

Teema: Pillimäng

Uued mõisted: Korratatakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaadpille (valdavalt kaasmängudes); • musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandlel või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;	• Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi. • Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid ning seostatakse neid absoluutse noodisüsteemiga ja helistikega.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes; • seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumentiga.	• Rakendatakse kehapilli <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades pillide õigeid mänguvõtteid. • Rakendatakse rütmipille <i>ostinato</i>'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. • Mängitakse oma koolis olevatel plaatpillidel, kasutades õigeid mänguvõtteid. • Mängitakse väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. Praktilised tööd: • Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. • Musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid. • Lihtsamate meloodiate esitamine klahvpillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel. • Õppekäik muusikainstrumentide poodi.

Teema: Muusikaline liikumine

Uued mõisted: Korratakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; • väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse; • rakendab liikumises muusikateadmisi.	• Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut. • Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.. • Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamiseks muusikapala vormi. • Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Tutvutakse valikuliselt erinevate maade rahvatantsudega, kasutades nende põhisamme. Praktilised tööd: • Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi). • Eesti laulu- ja ringmängude mängimine. • Eesti rahvatantsu tantsimine. • Pärnumaa Mudilaste Laulu- ja tantsupeol osalemine.

Teema: Muusikaline omalooming**Uued mõisted:** Korratatakse ja kinnistatakse varem õpitud mõisteid.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• julgeb loomeideedega katsetada; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; • loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpilidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; • improviseerib astmemudelitele tuginedes; • loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); • loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.	• Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone. • Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste. • Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge, <i>ostinato</i> 'sid ning muusikapalu, mida esitatakse üksi või rühmas. • Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. • Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega. Praktilised tööd: • Meloodia ja rütmi improviseerimine. • (Lihtsamate) tekstide loomine ja nende ilmeka esitamine. • Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu. • Digitaalsete rakenduste kasutamine. • Väikekandlil või plokkflöödil omaloomingu esitamine. • Kunsttöös kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine. • Õppekäik Pärnu randa.

Teema: Muusika kuulamine**Uued mõisted:** rahvaviisi seade, interpretatsioon, töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver, programmine muusika.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; • otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslasele; • kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; • eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pille ja pillirühmi;	• Uuritakse valikuliselt (nt eesti heliloojad, õpitava maa helilooja(d)) kuulatud heliteose autori loometegevust, kasutades teabe leidmiseks erinevaid infoallikaid. Tutvustatakse infot kaaslasele. Tutvutakse muusikateose interpreteerimisvõimalustega (töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver). • Tutvutakse valikuliselt Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa muusikatraditsioonidega. • Laulupidude traditsioon, teekond läbi aja heliloojate Aleksander Kunileid, Karl August Hermann, Miina Härma, Gustav Ernesaks, Veljo Tormis, Rene Eespere, Alo Mattiisen, Olav Ehala, Rasmus Puur, Pärt Uusberg jt loomingunäitel.

Õpitulemused	Oskuste ja teadmiste täpsustused
• analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega; • rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.	Praktilised tööd: • Muusikapala karakteri väljendamine kunsti-teose kaudu. • Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojate teoste kuulamine, iseloomustamine, võrdlemine nii üksi, paaris kui rühmatööna ja oma arvamuse põhjendamine. • Lihtsamate kuulamistestide läbiviimine (näiteks pilli-, häälerühmade ja rahvapillide eristamine, heliloojate loomingu seostamine autoriga jne). • Õppekäik Pärnu Kontserdimajja.